

Szegedi Tudományegyetem, Gyógyszerésztudományi Kar
Gyógyszertechnológiai Intézet

Ph.D. értekezés tézisei

**Keresztkötött hialuronsav nanorészecske rendszerek előállítása és
vizsgálata**

Maroda Mónika

Témavezető:

Dr. Csányi Erzsébet Ph.D.

Szeged

2013

1	BEVEZETÉS	2
2	CÉLKITÚZÉSEK	3
3	ANYAGOK ÉS MÓDSZEREK	4
3.1	ANYAGOK	4
3.2	KERESZTKÖTÖTT HIALURONSAV NANORÉSZECSCKE (CLHA) RENDSZER VIZSGÁLATA.	4
3.3	MÓDSZEREK	4
3.3.1	<i>Foton korrelációs spektrofotometria (DLS)</i>	4
3.3.2	<i>UV spektrofotometria</i>	4
3.3.3	<i>Transzmissziós elektron mikroszkópia (TEM)</i>	5
3.3.4	<i>Gélkromatográfia (GPC)</i>	5
3.3.5	<i>Reológia</i>	5
3.3.6	<i>Hidratációs és irritációs teszt</i>	5
3.3.7	<i>In vitro hatóanyag felszabadulás és bőrpenetrációs mérések</i>	5
3.3.8	<i>Humán bőrpreparátum készítése</i>	5
3.3.9	<i>In vivo tesztek</i>	5
4	EREDMÉNYEK ÉS ÉRTÉKELÉS	6
4.1	NANORÉSZECSCKE TERMÉKEK EREDMÉNYEI	6
4.1.1	<i>DLS eredmények</i>	6
4.1.2	<i>Hidrodinamikai átmérő</i>	8
4.1.3	<i>TEM eredmények</i>	8
4.1.4	<i>GPC eredmények</i>	9
4.1.5	<i>Transzmittancia eredmények</i>	9
4.1.6	<i>Reológiai eredmények</i>	9
4.2	LINEÁRIS ÉS KERESZTKÖTÖTT HA-T TARTALMAZÓ FÉLSZILÁRD KÉSZÍTMÉNYEK VIZSGÁLATI EREDMÉNYEI	10
4.2.1	<i>Reológiai mérések eredményei</i>	10
4.2.2	<i>Hidratációs és irritációs vizsgálatok eredményei</i>	10
4.2.3	<i>In vitro diffúzió, penetráció és in vivo vizsgálatok</i>	11
5	ÖSSZEFOGLALÁS	13
6	AZ ÉRTEKEZÉS TÉMÁJÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖZLEMÉNYEK	15

Szegedi Tudományegyetem
Gyógyszertudományok Doktori Iskola

Gyógyszertechnológia Oktatási Program
Programvezető: Prof. habil. Dr. Révész Piroska, MTA doktor

Gyógyszertechnológiai Intézet
Témavezető: **Dr. Csányi Erzsébet Ph.D.**

Maroda Mónika

Keresztkötött hialuronsav nanorészecske rendszerek előállítása és vizsgálata

Szigorlati bizottság:

Elnök:

Dr. Révész Piroska MTA doktor, SZTE Gyógyszertechnológiai Intézet

Tagok:

Dr. Dredán Judit Ph.D., SE Gyógyszerészeti Intézet
Dr. Zupkó István Ph.D., SZTE Gyógyszerhatástani és Biofarmáciai Intézet

Bíráló bizottság:

Elnök:

Dr. Dombi György Ph.D., SZTE Gyógyszeranalitikai Intézet

Opponensek:

Dr. Vecsernyés Miklós Ph.D., DE Gyógyszertechnológiai Intézet
Dr. Dér Péter Ph.D., TEVA Gyógyszergyár Zrt.

Tagok:

Titkár: Dr. Hajdú Zsuzsanna Ph.D., SZTE Farmakognóziái Intézet
Tag: Dr. Szakonyi Zsolt Ph.D., SZTE Gyógyszerkémiai Intézet

Szeged

2013

1 Bevezetés

A nanorészecskék és a nanogyógyszerek alkalmazása egyre nagyobb teret kap mind a gyógyszerek mind a kozmetikai termékek gyártása során. A nanogyógyszer alapja a nanorészecske, mely lehet például polimer, liposzóma, dendrimer vagy nanocső vagy ezek kombinációja. Ezen anyagok elősegíthetik a közeljövőben a személyre szabott gyógyszerek megalkotását, mellyel lehetőség nyílik a diagnózissal összekötött nagy hatásfokú célzott terápiára.

A gyógyászat nemcsak a legjelentősebb biopolimereket használja, úgy, mint pl. alginsavat, hialuronsavat, kitozánt, poliglutaminsavat, hanem ezen biopolimerekből készített nanorendszereket is. A biopolimereket jellemzik kedvező biológiai tulajdonságaik, gyógyszer technológiai és nanotechnológiai alkalmazásuk alapján. Napjainkban a kutatóknak nagy kihívást jelent a célzott hatóanyag szállítás megvalósítása, minimalizálva a mellékhatásokat. A nanotechnológia alkalmazásával módosíthatjuk a hatóanyagok fizikai, kémiai és farmakokinetikai sajátságait. Nanotechnológiai rendszerek fejlesztésével kombinált terápia érhető el. A nanotechnológia képes óriás molekulákat, így a biopolimereket is kb. 100 nm-es mérettartomány alá „csomagolni”, értékes csoportjaihoz hatóanyagokat kapcsolni, miközben eredetéből adódó tulajdonságait nem veszíti el, így a szervezet nem kezeli idegen anyagként és a molekulák önszerveződő képessége tovább növeli a nanorészecskék stabil és hatásos alkalmazását.

Ezen munka leírja és bemutatja egy stabil hialuronsav alapú nanorendszer előállítását, jellemzését. Az alkalmazott hialuronsav(HA) koncentráció, a térhálósító arány és a közeg hatásait vizsgáltuk. Továbbá egy stabil térhálósított HA-alapú nanorészecskét tartalmazó félszilárd készítményt hasonlítottunk össze egy lineáris HA-t tartalmazó vizes bázisú géllal.

2 Célkitűzések

A munkám célja egy olyan keresztkötött hialuronsav nanorészecske (CLHA) rendszer előállítása és vizsgálata, melyet hialuronsav (HA) és 2,2'(etiléndioxi)bisz(etilamin) reakciójával vizes közegben állítunk elő, kondenzáló ágensként vizoldékony karbidiimidet alkalmazva.

A vizsgálat első részében mátrix formákat szintetizáltunk, melynek célja megismerni a különböző változók közös hatásait.

Kísérleteink fő lépései a következők voltak.

- Párhuzamos reakciók végrehajtása azonos feltételekkel és paraméterekkel. Ezen esetekben a változó paraméter lehet a közeg, a HA koncentrációja, valamint a diamin és CDI mennyisége. Az állandó paraméterek a következők: a közeg térfogata (50 ml), oldott HA azonos pH-ra történő állítása, a diamin oldat azonos módon történő előállítása, azonos keverés és elegyítési idők alkalmazása, alkalmazott hőmérséklet, azonos dialízis és liofilező módszer alkalmazása.
- HA nanorészecske rendszer létrejöttének igazolása transzmissziós elektronmikroszkóp felvételek készítésével.

A vizsgálat második része, a gyártási eljárás tanulmányozása volt a következő módon:

- Az alkalmazott technológia különböző lépéseiben, a részecskeméret, részecske-méreteloszlás, molekulatömeg-eloszlás és reológiai mérések elvégzése, és a kapott eredmények összehasonlítása.
- Sókoncentráció hatásának meghatározása a részecske méretére vonatkozólag.
- Nanorészecske rendszer stabilitásának meghatározása különböző közeg és célzott keresztkötési arány alkalmazása esetén.

A vizsgálat harmadik részében félszilárd készítményeket hasonlítunk össze, térhálósított HA nanorészecske tartalmú készítményt egy lineáris HA-t tartalmazó vizes bázisú géllal.

- Reológiai tulajdonságok, hidratációs és irritációs hatások vizsgálata és összehasonlítása.
- A bőr penetrációs képességek meghatározása *in vitro*, *ex vivo* és *in vivo* bőrmodelleken.

3 Anyagok és módszerek

3.1 Anyagok

HA ($M_w = 4350$ kDa) Richter Gedeon Kft.-től (Budapest, Magyarország) származott só formájában, a minősége megfelelt a Ph. Eur. 6. követelményeinek. 2,2'(etiléndioxi)bisz(etilamin) és 1-[3-(dimetilamino)propil]-3-etilkarbodiimid metiljodid (CDI) anyagokat a Sigma-Aldrich Kft.-től (Budapest, Magyarország) vásároltuk. A pH állítása NaOH and HCl oldattal történt. Millipore vizet használtunk a vizsgálatok során. S&D Chemicals Kft.-től (Budapest, Magyarország) származó Transcutol®-t és Labrasol®-t használtunk. A glycerol-85% a Molar Chemicals Kft (Budapest, Magyarország) forgalmazta. Minden vegyszer analitikai tisztaságú volt.

3.2 Keresztkötött hialuronsav nanorészecske (CLHA) rendszer vizsgálata.

A keresztkötéses reakciót három különböző közegben hajtottuk végre. (Táblázat 1)

1. Táblázat A közeg jelölése

Közeg	víz	NaCl (0.09% w/w)	NaCl (0.9% w/w)
Jelölés	A	B	C

A reakció végtermékeket különböző reakció paraméterek alkalmazásával szintetizáltuk, módosítva a közeget, a HA koncentrációt és a keresztkötési arányt.

A CLHA-t hármás-jelölésű rendszerrel azonosítjuk, a kezdő betű a közegre vonatkozik, az azt követő szám jelöli a HA koncentrációját (mg/ml) és az utolsó szám jelöli a sztöchiometriai keresztkötési rátát.

3.3 Módszerek

3.3.1 Foton korrelációs spektrofotometria (DLS)

A CLHA részecskeméret eloszlás és a hidrodinamikai átmérő meghatározáshoz Malvern–Zetasizer NanoZS90 berendezést használtunk. A mérést foton korrelációs spektroszkópiával végeztük 173°-nál 25°C-on.

3.3.2 UV spektrofotometria

A keresztkötött hialuronán nanorendszer transzmittanciáját HP-8453 Ultraviolet Spektrofotométer berendezéssel határoztuk meg. A mintát 500 nm mértük, optikailag homogén kvarc küvettát használva, 25 °C-on.

3.3.3 Transzmissziós elektron mikroszkópia (TEM)

A CLHA méretét és morfológiáját JEOL2000 FX-II transzmissziós elektronmikroszkóppal (TEM) határoztuk meg.

3.3.4 Gélkromatográfia (GPC)

GPC használatával határoztuk meg a minta molekulaméret eloszlását, az alkalmazott BioSuite 450 HR SEC kollona segítségével.

3.3.5 Reológia

A reológiai méréseket Physica MCR101 (Anton Paar, Austria) reométerrel végeztünk. Kúp-lap mérőberendezést használtunk, ahol a kúp szöge 1° , a minta vastagsága pedig 0,046 mm volt a kúp közepén mérve.

3.3.6 Hidratációs és irritációs teszt

A Corneometer® CM 825 (Courage and Khazaka Electronic GmbH, Cologne, Germany) berendezés világszerte elterjedt a bőrfelszín hidratációs tulajdonságának meghatározására.

A Tewameter® TM 300 (Courage and Khazaka Electronic GmbH, Cologne, Germany) általánosan elfogadott eszköz a transepidermális vízvesztés mérésére (TEWL).

3.3.7 In vitro hatóanyag felszabadulás és bőrpenetrációs mérések

A membrán diffúziós és permeációs vizsgálatokat vertikális Franz diffúziós cellával (Hanson Microette TM Topical & Transdermal Diffusion Cell System, Hanson Research Corporation, USA) végeztük.

3.3.8 Humán bőrpreparátum készítése

A bőrpenetrációs vizsgálatoknál, hasi plasztikai sebészeti redukciós műtétekből származó bőrt használtunk. Az epidermiszt, a dermisztől hő-szeparálási eljárással választottuk el. A szubkután zsírtól megszabadított bőrt 90 s-ra 60°C -os vízfürdőbe helyeztük.

3.3.9 In vivo tesztek

Módosított bőrredő kamra modellt alkalmaztunk. A kísérleteknél 15-hetes hím szőrtelen egereket (törzs SKH) használtunk. A teljes bőrt eltávolítottuk a bőrredő egyik oldalán. A kamra másik oldalán vizsgált bőr tartalmazta a teljes epidermiszt, dermiszt és a bőr izomzatát. A HA mennyiségét GPC-vel határoztuk meg.

4 Eredmények és értékelés

4.1 Nanorészecske termékek eredményei

4.1.1 DLS eredmények

A hialuronsav keresztkötései, intra és intermolekuláris keresztkötéseket eredményezhetnek. A CLHA nanorészecskék egy része kisméretű, egyedülálló részecskékké formálódtak, ugyanakkor, nagyobb részecskék szintén keletkeztek. A nagyobb részecskék aggregálódhattak, másodlagos kötőerők vagy intermolekuláris keresztkötések következtében. Mivel a reakcióelegy nanorészecskéinek hidrodinamikai átmérője nem egységes, ezért a Z-átlagot alkalmaztuk a hidrodinamikai átmérők összehasonlításához.

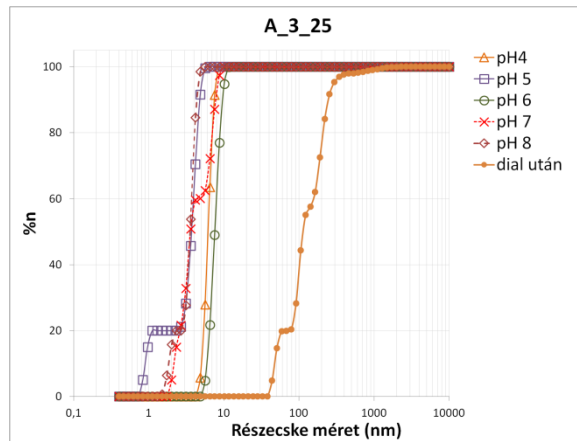
A reakció keverékek, részecskeméret eloszlás profil (PSD) végpontjai - növelve a HA koncentrációját ugyanazon célzott térhálósítás arányt alkalmazva (25%) – eltolódtak a kisebb részecskék irányába. Magasabb kiindulási HA koncentráció kisebb CLHA-t eredményezett. A magyarázat az, hogy a magasabb koncentrációjú HA növeli a molekulák közötti keresztkötés lehetőségét, ez vezet a még kompaktabb hialuronán nanorészecskéhez. Ez a tendencia jelzi azt is, hogy nagyon gyenge molekulák közötti kölcsönhatás van a nanorészecskék között. A TEM felvételei ugyancsak gömb alakú, nagyon jól diszpergált nanorészecskéket mutatnak.

Megfelelő HA koncentráció alkalmazása esetén megállapítható, hogy kisebb keresztkötési arány (12%, 7%) is elegendő, megfelelő mennyiségű kötés kialakítására. (1.a-c ábra). Ezen feltevést igazolja, hogy a 25%-ról 7%-ra módosított térhálósítás, valamint a reakció keverék pH állítása nem módosította jelentősen a keresztkötési rendszert.

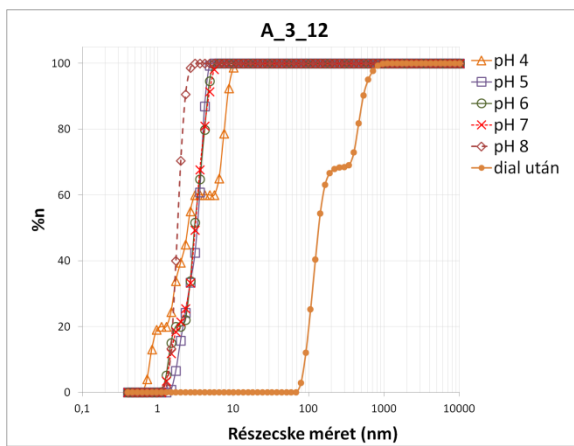
A taszító erők és az elektromos kettősréteg mértékének létrejöttében a keresztkötött hialuronsav negatív töltése meghatározó tulajdonság. CLHA összegzett töltése módosítható pH állítással. A 'töltés hatását' módosíthatjuk a sókoncentráció változtatásával. A kölcsönös taszító erők és az elektromos kettősréteg csökken a magasabb sókoncentrációnál.

Vizsgáltuk a sókoncentráció hatását a szemcseméret eloszlás függvényében. Só hatására szűkebb szemcseméret tartományú rendszer jött létre, nagyobb gradiensű profilokkal, mely jelentősen nem módosult pH változtatás hatására.

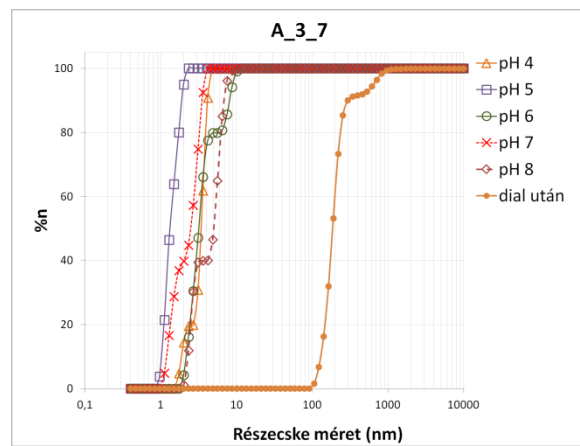

a

b

c

1. ábra Kisebbszertartésű, pH és a tisztítás hatása a CLHA részecske méreteloszlására, az alábbi reakció feltételekkel

a: $c_{HA} = 3 \text{ mg/ml}$, keresztartésű arány: 25%, vízben készítve;

b: $c_{HA} = 3 \text{ mg/ml}$, keresztartésű arány: 12%, vízben készítve;

c: $c_{HA} = 3 \text{ mg/ml}$, keresztartésű arány: 7%, vízben készítve

Szignifikáns összefüggést nem állapíthatunk meg a duzzadt részecskék és a reakció fizikai-kémiai paramétereinek között, mivel a mért méretek és a CLHA (számszerű) méret eloszlása 20 nm alatti értéket mutattak.

A reakció keverék és a dializált reakció keverék PSD-jében észleltünk különbséget. Az utóbbi említett profilt 'dial után' névvel jelezzük az első ábrán. Mivel az összes dializált reakció keverék PSD-je eltolódott a nagyobb részecsketartományba, ez világosan mutatta, hogy a kisebb részecskéket elvesztettük, amikor a reakció keveréket dializáltuk.

4.1.2 Hidrodinamikai átmérő

A reakciókeverékek nem monomodálisak, ezért ugyanazon mérési technika alkalmazásával 'Z-átlag méret' méréssel – hasonlítottuk össze a termékeket.

A HD-t DLS-vel mértük. A hidrodinamikai átmérőt foton korrelációs spektroszkópiával mértük és a Stokes-Einstein egyenlettel számoltunk:

$$HD = kT/3\pi\mu D \quad (1)$$

ahol: $d(H)$ = hidrodinamikai átmérő, D = translációs diffúziós együttható, k = Boltzmann állandó, T = hőmérséklet és μ = viszkozitás.

A translációs diffúziós együttható nem csak a részecske „magjának” méretétől, de annak felületi struktúrájától, valamint a közegben lévő ionok típusától és koncentrációjától is függ.

Összevetettük az A_1_25, A_2_25 és A_3_25 mátrix termékek eredményeit más mátrix termékek eredményeivel. Megállapítható, hogy az alacsony vezetőképességű víz mint közeg – más közeghez viszonyítva - megnövekedett kettősréteget hoz létre a részecskék körül, ezáltal csökkentve a diffúziós sebességet és nagyobb hidrodinamikai átmérőt eredményezve.

4.1.3 TEM eredmények

TEM felvételek igazolták a kis méretű nanorészecskék keletkezését (~10 nm), nemcsak A_1_25, hanem a A_3_7 reakciókeverékben is, ahol a HA koncentráció magasabb volt és a keresztmetszeti arány kisebb. A megszáradt nanorészecske mérete 110 nm alatt van.

4.1.4 GPC eredmények

GPC-vel megvizsgáltuk a kiindulási HA-t és a CLHA-t. A hialuronsav GPC görbéje széles eloszlású lineáris biopolimert mutatott. Összehasonlítottuk a nanorészecske dialízis előtti és utáni GPC kromatogramját. Azt tapasztaltuk, hogy a dialízis előtt az unimodal nanorészecske rendszer GPC kromatogramja széles eloszlást mutat, de a nanorészecske képződéssel a retenciós idő nőtt, a lineáris HA retenciós idejéhez viszonyítva, azaz kisebb részecskék képződtek a keresztkötési reakcióval.

A rendszer tisztítása cellulóz alapú dialízis zsákkal történt (MWCO = 12000 Da). A tisztítás után a reakciókeverék intenzitása a nagyobb retenciós időknél csökkent. Ez arra utal, hogy a reakció során képződő kisebb részecskék átdiffundáltak a dialízis zsák membránján, ezáltal a dialízis során elveszítettük azokat.

4.1.5 Transzmittancia eredmények

Különböző CLHA reakció keverékből mértünk transzmittanciát. Ezek a kolloid diszperziók átlátszóak, vagy enyhén opálos rendszerek. Az eredmények összhangban vannak a Bouguer-Lambert-Beer törvénnyel, miszerint a transzmittancia érték csökken a koncentráció növelésével. Különböző közegben és széles pH tartományban (pH 3–8) a kolloid tartományú részecske rendszerek három hétig stabilak voltak. Továbbá a CLHA rendszerek stabilitása nem függött a közegtől vagy a módosított keresztkötési aránytól (7-től, 25-ig) és nem észleltünk aggregációt három héten keresztül.

4.1.6 Reológiai eredmények

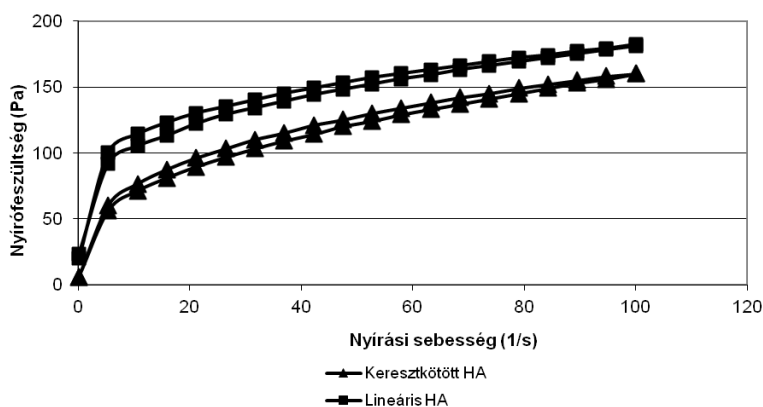
A viszkozitás nagyon fontos tulajdonsága a kolloid rendszereknek, melyet befolyásolnak az intermolekuláris kölcsönhatások és a polimer láncok összegabalyodása is. A tisztított nanorészecske rendszer folyásgörbéje lassabban fut, mint a kiindulási HA görbéje, mely igazolja a keresztkötési módszer eredményességét, kisméretű részecskéket eredményezve. Összehasonlítva a tisztított nanorészecske rendszert, a nem tisztított nanorészecske rendszerrel, megállapíthatjuk, hogy a reakció keverék görbéje lassabban fut, mint a dializált minta görbéje, ugyanis a tisztítatlan rendszer tartalmazta a kis részecskéket is, melyek

hiányoztak a tisztított mintából. Az alkalmazott keresztkötési eljárás során képződött kis részecskéket elvesztettük a tisztítási fázisban. A tisztított rendszer tulajdonságait a képződött nagyobb részecskék határozták meg.

4.2 Lineáris és keresztkötött HA-t tartalmazó félszilárd készítmények vizsgálati eredményei

4.2.1 Reológiai mérések eredményei

A reológiai mérés technika a kolloid rendszerek fontos vizsgáló módszere (pl. viszkozitás, folyásgörbe). A nyírófeszültség a CLHA esetén alacsonyabb, mint a lineáris HA esetén, mely megerősíti a sikeres keresztkötések létrejöttét, melyek kisebb részecskék képződéséhez vezettek. (2. ábra).

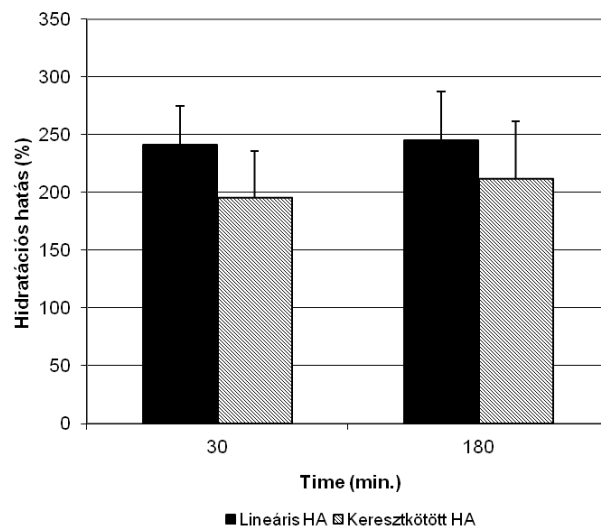

2. ábra Lineáris HA-t és CLHA-t tartalmazó félszilárd készítmények folyásgörbéi

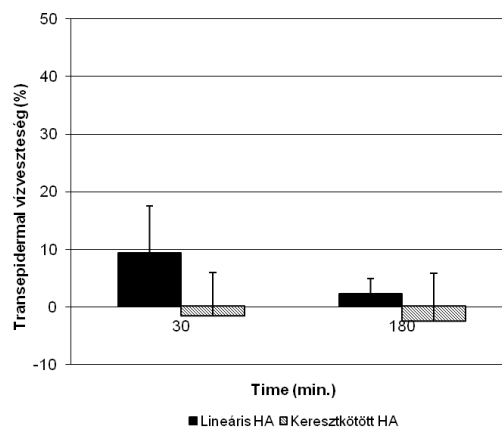
4.2.2 Hidratációs és irritációs vizsgálatok eredményei

Korneometriás méréssel lehetőség nyílik a stratum corneum víztartalmának, víztartalom-változásának meghatározására. Megállapítottuk, hogy nincs különbség a lineáris és a CLHA hidratáló hatása között. Kémiai módosítást követően a CLHA megtartja a HA kedvező hidratáló tulajdonságait (3. ábra).

A vizsgálataink során a transzepidermális vízvesztés csökkenése igazolta, hogy CLHA-t tartalmazó gél, a bőr tartósabb hidratációját eredményezte az irritációs hatás csökkenésével. (4. ábra).

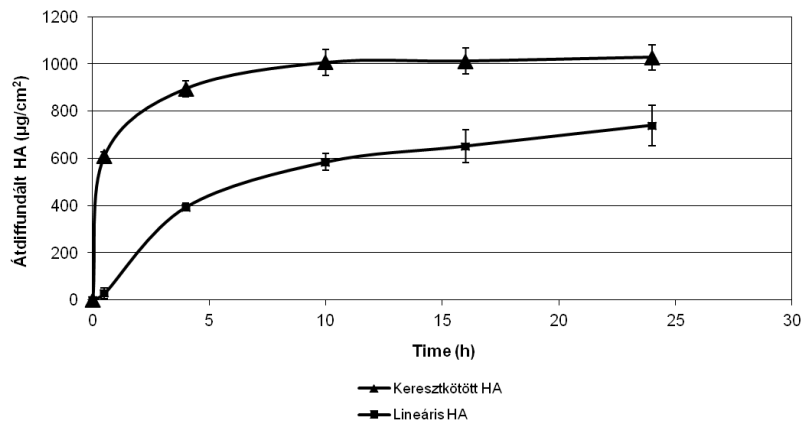
3. ábra A HA és CLHA hidratációs hatásai

4. ábra Transzepidermális vízvesztés HA és CLHA alkalmazása esetén

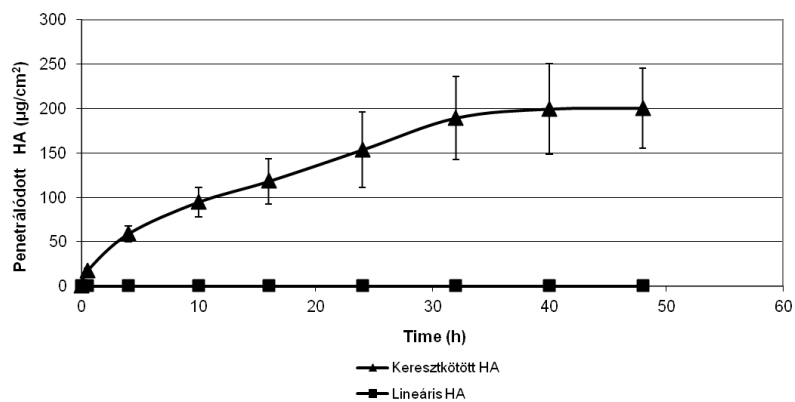
4.2.3 In vitro diffúzió, penetráció és in vivo vizsgálatok

Szintetikus membrán egységnyi felületén átdiffundált lineáris HA és CLHA kumulatív mennyiségének időbeli lefutását vizsgálva, jól megfigyelhető, hogy a keresztkötött HA intenzívebben diffundál és 10 óra után egyensúlyi állapot figyelhető meg. Az átdiffundált CLHA mennyisége 24 óra után $1028 \mu\text{g}/\text{cm}^2$. A lineáris HA ugyancsak átdiffundál a szintetikus membránon, de a mennyisége jelentősen kevesebb, $739 \mu\text{g}/\text{cm}^2$ (24 óránál). A keresztkötött HA jobb diffúziója magyarázható az alacsonyabb viszkozitásával és kisebb részecskemérettel (5. ábra).

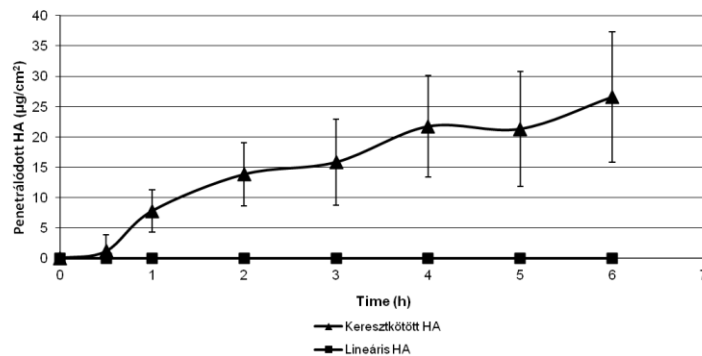

5. ábra HA és CLHA diffúziója a szintetikus membránon

A human epidermiszen történő penetrációs vizsgálatok alapján megállapíthatjuk, hogy nem volt detektálható penetrációja a lineáris HA-nak a megfigyelési intervallumban, míg humán epidermiszen a keresztkötött HA-nak $200 \mu\text{g}/\text{cm}^2$ a penetrációja (6. ábra).

6. ábra HA és CLHA penetrációja a humán epidermiszen

7. ábra HA és CLHA penetrációja élő állatbőrön

Vizsgáltuk a lineáris és CLHA élő állatbőrön történő penetrálódását. Megállapítottuk, hogy hasonlóan az ex-vivo humán epidermisz vizsgálatokhoz, itt sem detektáltunk lineáris HA penetrációt. A CLHA penetrációjában folyamatos emelkedés jelenik meg a megfigyelési periódus egészében, mely $26 \mu\text{g}/\text{cm}^2$ volt a hat órás vizsgálat végén (7. ábra).

5 Összefoglalás

A Ph.D. munka célja, egy CLHA nanorészecske rendszer előállításának és vizsgálatának volt.

- A kapott nanorészecskék gömbölyű alakot mutattak nanometer mérettartományban. A rendszer előállításakor irányítottan változtattuk a keresztkötési arányt, a kiindulási lineáris HA koncentrációt és a közeg paramétereit. Az így kapott rendszerek fizikai-kémiai sajátosságait - beleértve transzmittanciát is – ellenőriztük, valamint a hidrodinamikai átmérőket megmértük.
- A TEM, és a reológiai mérési eredményei igazolták a gömb alakú, különálló HA nanorészecskék létezését.

A gyártási eljárást vizsgáltuk.

- A DLS, transzmittancia és TEM eredmények igazolták, hogy a növekvő lineáris HA (1 mg/ml-ről 3 mg/ml-ra) koncentráció alkalmazása kisebb szemcseméretű terméket eredményezett.

Összehasonlítva a részecskeméretet (TEM), a részecskeméret-eloszlást és a molekulatömeg eloszlást - a technológia különböző fázisaiban – ahhoz a felismeréshez

vezetett, hogy a kisebb részecskéket elveszítjük a dialízis alatt. A reológiai eredmények igazolták - melyeket a DLS és GPC eredmények ugyancsak alátámasztottak – hogy a CLHA többsége 20 nm-nél kisebb méretűvé alakult, melyeket a tisztítás során elveszítettünk.

- Nagyobb vezetőképességű közeget alkalmazva, az elektromos kettősréteg és a hidrodinamikai átmérő kisebb méretűvé "nyomódott". A pH növelésével, a HD növekvő tendenciát mutatott.

Nagyobb sókoncentrációjú közeg alkalmazásával, szűkebb részecskeméret eloszlási rendszer képződött, mely jelentős változást nem mutatott pH módosítás hatására.

- A nanorészecskék stabilitása nem függött a közegtől és a keresztkötés mértékétől (7-ről, 25%-ra) és nem tapasztaltunk aggregációt a három hetes megfigyelés alatt.

Félszilárd HA alapú nanorészecske készítményt vizsgáltunk, összehasonlítva a lineáris HA tartalmú hidrogéllal.

- A kísérleti munka során bizonyítottuk a CLHA alkalmazásainak előnyeit, bőrön történő alkalmazás esetén, a lineáris HA alkalmazásával összehasonlítva. A keresztkötés megváltoztatja a lineáris HA molekulát, ezáltal reológiai paramétereit. A nyíróerő csökkenő tendenciát mutat a keresztkötést követően. A dinamikus reológiai mérések igazolták, hogy a HA gél speciális viszkoelasztikus tulajdonsága kissé módosult a keresztkötési eljárást követően.
- Korneometria mérések igazolták a hidratációs hatás megmaradását. Nem tapasztaltunk irritációs hatás növekedést a keresztkötött HA használatakor a TEWL tesztet alkalmazva.
- A diffúziós és penetrációs vizsgálatok alapján megállapíthatjuk, hogy a CLHA eredményez jobb diffúziót szintetikus membránon, jobb penetrációt a humán epidermiszen és élő állatbőrön - összehasonlítva a lineáris HA használatával - amikor is penetrációt nem tapasztaltunk. A CLHA megfelelő transzdermális alkalmazásra, elősegítve a hidratációt a mélyebb rétegekbe, és lehetőséget adva HA termelést beindító jeladásra. A CLHA alkalmazása a bőr mélyebb rétegeibe történő hatóanyag hordozó rendszerek fejlesztésére adhat lehetőséget.

6 AZ ÉRTEKEZÉS TÉMÁJÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖZLEMÉNYEK

I. M. Maroda, M. Bodnár, Sz. Berkó, J. Bakó, G. Erős, E. Csányi, P. Szabó- Révész, JF. Hartmann, L. Kemény, J. Borbély: Preparation and investigation of a cross-linked hyaluronan nanoparticles system. *Carbohydr. Polymer* (2011); 83: 1322-1329.

IF: 3.628

II. Csizmazia E., Berkó Sz., Maroda M., Szabó-Révész P., Csányi E.: A bőrön keresztüli hatóanyag permeáció modellezése és penetrációfokozók hatásának vizsgálata. *Acta Pharmaceutica Hungarica* (2012); 82: 15-22.

IF: -

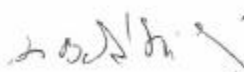
III. Sz. Berkó, M. Maroda; M. Bodnár, G. Erős, P. Hartmann, K. Szentner; P. Szabó-Révész, L. Kemény, J. Borbély, E. Csányi: Advantages of cross-linked versus linear hyaluronic acid for semisolid skin delivery systems *Eur. Polym. J.* (2013),49: 2511-2517

IF: 2.739

Nyilatkozat

Hozzájárulok ahhoz, hogy Maroda Mónika a közösen publikált dolgozatok eredményeit PhD disszertációjában felhasználja.

Szeged, 2013. szeptember 11.

Dr. Berkó Szilvia PhD
egyetemi tanársegéd

Beleegyező Nyilatkozat

Hozzájárulok ahhoz, hogy **Maroda Mónika**, a közösen publikált dolgozatok eredményeit PhD disszertációjában felhasználja.

Budapest, 2013. szeptember 11.

Dr. Csizmazia Eszter PhD